

Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг Жиззах филиали
Психология таълим йўналишида “Психологик консултатсия ва психокоррекция”,
“Оила психотерапияси назариялари”, “Клиник психология” “Экспериментал
психология” фанларидан машғулотлари ўтказиш учун жихозлар

1- psixologik uskunalari (To'liq).

vegetativ va hissiy reaksiyalarni qayd etish bilan psixofiziologik va psixologik testlarni o'tkazish uchun kompyuter kompleksi

psixologik dasturidan "Boshlash" usullari to'plami bilan foydalanish uchun litsenziya (1 birlik).
 Elektron qo'l dinamometri (1 birlik).
 psixologik dasturidan "Nomzod" usullari to'plami bilan foydalanish uchun litsenziya (1 birlik).
 Schulte-Platonov testi uchun klaviatura (1 birlik).
 Qora-oq Schulte-Platonov jadvallari to'plami (1 birlik).
 psixologik dasturidan "Tibbiy" usullari to'plami bilan foydalanish uchun litsenziya (1 birlik).
 Qizil-qora Schulte-Platonov jadvallari to'plami (1 birlik).
 psixologik dasturidan "Bolalik" usullari to'plami bilan foydalanish uchun litsenziya (1 birlik).
 Tugma sinov sensori (1 birlik).
 psixologik dasturidan "Ekspert" usullari to'plami bilan foydalanish uchun litsenziya (1 birlik).

Koordinatsiya o'lchagich x 1 Katta ish stoli stendi (SHN-1H) x 1 Ovoz stimulyatori bloki x 1 USB A-B kabeli x 2 Stereofonik kabel x 1 Ovoz karnayi x 1 Vizual motor analizatori x 1 Vizual motor trubkasi x 1 Masofaviy yorug'lik stimulyatori x 1 Ish stoli stendi x 1 Bemor tugmasi (mikro raz'em, PMA uchun) x 1 "Poliregektor" elektron bloki x 1 EKG limba simi (2 m, "banan") x 1 Qayta ishlatiladigan EKG plastinka elektrodleri (30x20 mm, birlik narxi) x 4 Elektrodleri ulash uchun rezina tasma (300 x 25 mm) x 4 Ko'prik yoki quloq elektrodi uchun EEG simi (yashil, 1,5 m) x 1 Ko'prik yoki quloq elektrodi uchun EEG simi (qora, 1,5 m) x 1 Ko'prik yoki quloq elektrodi uchun EEG simi (qizil, 1,5 m) x 1 EEG quloq elektrodi x 1 Og'iz bo'shlig'i mushaklaridan EMGni yozib olish uchun elektrod tizimi x 1 DDP-5-22 ko'krak qafasi va qorin devori ekskursiya sensori, tasma to'plami bilan x 1 Elektron xavfsizlik kaliti x 1 KM-7-2 tashqi USB uyasi x 2 KM-7-2 USB port ajratgich bloki x 1 USB kabeli (A-B) (1,8 m) x 1 SCZ-1 tarmoq kabeli x 1 KM-7-2 tashqi USB uyasi foydalanuvchi qo'llanmasi x 1 Lüscher kartasi x 8 Unimax kontakt elektrod geli (250 g shisha) x 1 psixologik dasturiy ta'minotni o'rnatish to'plami x 1 psixologik foydalanuvchi qo'llanmasi x 1 psixologik dasturiy ta'minotni tezkor ishga tushirish qo'llanmasi x 1 Qadoqlash to'plami x 1 Kafolat kartasi x 1

psixologik psixofiziologik testlash kompyuter tizimi shaxsning psixofiziologik holatini baholashga mo'ljallangan ilg'or apparat va dasturiy ta'minotni o'z ichiga oladi. U kognitiv, emotsional va fiziologik funksiyalarni baholashga qaratilgan obyektiv testlarni o'tkazishda qo'llaniladi. Tizim diqqat, xotira, reaksiya tezligi va stressga chidamlilikni tekshirish kabi turli xil uslubiyotlarni o'z ichiga oladi. Uskunalar yurak urishi tezligi, stress darajasi va boshqa ko'rsatkichlar kabi biometrik parametrlarni aniq kuzatish va tahlil qilish imkonini beruvchi zamonaviy datchiklar bilan jihozlangan. Bu shaxsiy xususiyatlarni samarali baholash hamda yashirin patologiyalarni aniqlash imkonini yaratadi.

Kompyuterga asoslangan psixofiziologik testlash tizimi kompleks psixofiziologik baholashlarni o'tkazishga mo'ljallangan zamonaviy apparat va dasturiy ta'minotni o'z ichiga oladi. U psixo-emotsional holat, kognitiv funksiyalar, stressga chidamlilik va boshqa psixofiziologik ko'rsatkichlarni baholash uchun qo'llaniladi. Tizim yuqori aniqlikdagi va tezkor testlash imkonini beradi hamda natijalarni batafsil hisobotlar shaklida taqdim etadi. psixologik stress darajasini baholash, diqqatni tahlil qilish, ta'sirlarga (stimullarga) reaksiya tezligini tekshirish va kognitiv qobiliyatlarni baholash kabi keng ko'lamli uslubiyotlarni o'z ichiga oladi. Uskuna yurak urishi tezligi, qon bosimi, miya faoliyati va boshqa muhim ko'rsatkichlar kabi turli fiziologik parametrlarni qayd etuvchi datchiklar bilan jihozlangan. Tizimning dasturiy ta'minoti qulay operator interfeysiga ega bo'lib, ma'lumotlarni real vaqt rejimida vizuallashtirish imkonini beradi. psixologik tizimi ilmiy tadqiqotlardan tortib, xodimlarni tanlash va kasbga yo'naltirishgacha bo'lgan turli sohalarda qo'llaniladi.

psixologik tizimining xususiyatlari va afzalliklari:

Ko'p funksiyalilik: Tizim keng ko'lamli psixofiziologik testlarni, jumladan, stress darajasi, diqqat, reaksiya tezligi, kognitiv funksiyalar va boshqa psixo-emotsional ko'rsatkichlarni baholash imkonini beradi.

Interaktiv interfeys: Foydalanuvchi uchun qulay dasturiy ta'minot operatorga testlarni oson sozlash va natijalarni real vaqt rejimida kuzatib borish imkonini yaratadi.

Ma'lumotlarning yuqori aniqligi: Fiziologik ko'rsatkichlarni (yurak urishi tezligi, qon bosimi, miya faoliyati va h.k.) o'lchash uchun datchiklardan foydalanish test natijalarining aniq va xolis bo'lishini ta'minlaydi.

Avtomatlashtirilgan tahlil: Dasturiy ta'minot to'plangan ma'lumotlarni avtomatik ravishda tahlil qiladi va tavsiyalar bilan birga hisobotlarni shakllantiradi, bu esa axborotni qayta ishlash jarayonini sezilarli darajada tezlashtiradi.

Turli metodikalar bilan moslik: psixologik ko'plab tasdiqlangan psixofiziologik sinov usullarini qo'llab-quvvatlaydi, bu esa uni turli sohalarida qo'llash mumkin bo'lgan universal vositaga aylantiradi.

Tizim xususiyatlari:

Dasturiy ta'minot: psixologik, sub'ektlarning psixologik va psixofiziologik holatini har tomonlama baholash uchun 600 dan ortiq baholash usullarini o'z ichiga oladi. Sensorlar: Yurak urishi, qon bosimi, miya faoliyati va boshqa asosiy ko'rsatkichlar kabi fiziologik parametrlarni yozib olish uchun yuqori sifatli sensorlar.

Ma'lumotlarni uzatish interfeysi: Klinikaning axborot tizimiga integratsiyalashuvni ta'minlaydigan HL7 ma'lumotlarni uzatish interfeysini qo'llab-quvvatlash. Sinxron audio va video yozuv: Keyingi tahlil uchun test paytida bir vaqtning o'zida audio va video yozuvlarni olish imkoniyati. Guruh sinovlari: Bir vaqtning o'zida bir nechta sub'ektlarni sinovdan o'tkazish xususiyatlari, jumladan, qog'oz test shakllarini chop etish va avtomatlashtirilgan tahlil qilish. Ko'chma: Yilni o'lcham va kam quvvat sarfi ko'chmalikni ta'minlaydi, bu esa joyida tekshiruvlarni o'tkazish imkonini beradi. Yangilanish: Zamonaviy talablarga javob beradigan yangi baholash usullarini qo'shish va mavjudlarini yangilash imkoniyati.

Vernier Chronoscope (Vernier xronoskopi)

Vernier xronoskopi (Vernier Chronoscope) — bu eksperimental psixologiyada insonning reaksiya tezligini (reaction time) soniyaning mingdan yoki yuzdan bir ulushlarigacha bo'lgan o'ta kichik vaqt oralig'ida o'lchash uchun mo'ljallangan klassik laboratoriya asbobi. Ushbu qurilma asosan maktab, kollej va oliy ta'lim muassasalarining psixologiya laboratoriyalarida amaliy mashg'ulotlar o'tkazish uchun keng qo'llaniladi.

Q Tarixi va Ishlash Prinsipi

Tarixiy jihatdan Vernier xronoskopi (masalan, uning mashhur Sanford turi) **ikki xil uzunlikdagi mayatniklar (pendulums)** tizimiga asoslangan edi. Mayatniklarning tebranishlar sonidagi farq orqali vaqt juda aniq o'lchangan (bu matematika va fizikadagi "Vernier shkalasi" prinsipiga o'xshaydi). Zamonaviy laboratoriyalarda esa uning **elektrlashtirilgan yoki raqamli (elektron)** ko'rinishlaridan foydalaniladi.

✂ Qurilmaning Tuzilishi (Eksperimental Setup)

Klassik elektr Vernier xronoskopi odatda ikki asosiy qismdan iborat bo'ladi:

Eksperimentator (Tadqiqotchi) tomoni: Bu tomonda boshqaruv tugmalari, ovoz chiqaruvchi buzzer (zumer) va turli rangdagi chiroqlar tizimi bo'ladi. Tadqiqotchi chiroqni yoqish yoki ovoz berish orqali sinaluvchiga stimul (signal) yuboradi.

Sinaluvchi (Subyekt) tomoni: Ikki tomon o'rtasida maxsus ekran (to'siq) bo'ladi, shunda sinaluvchi tadqiqotchining harakatlarini ko'ra olmaydi. Sinaluvchi tomonda faqat chiroqlar va maxsus **"javob tugmasi" (press key)** joylashadi.

⚙ Tajriba Qanday O'tkaziladi?

Tadqiqotchi tugmani bosib, stimul (masalan, qizil chiroq yoki ovozli signal) yuborgan lahzada **xronometr (vaqt o'lchagich)** avtomatik ravishda **ishga tushadi**.

Sinaluvchi stimulni ko'rishi yoki eshitishi bilan o'z tomonidagi tugmani maksimal darajada tez bosishi kerak. Sinaluvchi tugmani bosgan soniyada elektr zanjiri uziladi, chiroq o'chadi va **xronoskop vaqtni to'xtatadi**.

Qurilma displeyida yoki shkalasida ko'ringan ko'rsatkich insonning stimulga javob berish tezligini (reaksiya vaqtini) millisekundlarda ko'rsatadi.

🔗 Psixologiyada Qo'llanilishi

Vernier xronoskopi yordamida quyidagi psixofiziologik jarayonlar o'rganiladi:

Oddiy reaksiya vaqti (Simple Reaction Time): Yagona signalga (masalan, faqat bitta chiroqqa) javob berish tezligi.

Tanlov reaksiya vaqti (Choice Reaction Time): Bir nechta stimullar ichidan keraklisini ajratib javob berish (masalan, yashil chiroq yonsa tugmani bosish, qizil yonsa bosmaslik).

Sensor analizatorlar chidamliligi: Ko'rish (vizual), eshitish (auditorial) va taktil (ushlab sezish) stimulyatsiyalariga asab tizimining reaksiyasini solishtirish.

Bugungi kunda ushbu mexanik va yarim-elektron asboblarning o'rnini kompyuterlashtirilgan dasturlar (masalan, yuqorida aytilgan **NS-Psychotest**) egallagan bo'lsa-da, Vernier xronoskop psixologiya ta'limida eksperiment metodologiyasini o'rgatish uchun eng asosiy ko'rgazmali qurol hisoblanadi.

Sizni Vernier xronoskopida tajriba o'tkazishning **metodikasi (ko'rsatmalari)** qiziqtirayotimi yoki ushbu qurilmani **psixologik laboratoriya uchun sotib olish** imkoniyatlarimi?

Tachistoscope (Taxistoskop)

Taxistoskop (Tachistoscope) — eksperimental psixologiya va kognitiv fanlarda vizual stimullarni (rasm, matn, harf, son yoki geometrik shakllar) o'ta qisqa va qat'iy belgilangan vaqt ichida (sekundning mingdan bir ulushigacha — millisekundlarda) ko'rsatib beruvchi maxsus laboratoriya asbobidir. "Taxistoskop" so'zi qadimgi grekcha "*tachistos*" (eng tez, eng chaqqon) va "*skopeo*" (qarayman, kuzataman) so'zlaridan olingan bo'lib, "tez ko'rsatuvchi qurilma" ma'nosini bildiradi.

❖ **Ishlash Prinsipi va Turlari** Qurilmaning asosiy vazifasi — inson ko'zi nigohini boshqa tomonga yo'naltirishga (ko'z harakatiga) ulgurmasidan oldin obyektidagi ma'lumotni bir lahzada ko'rsatib, qayta yashirishdir. Tarixiy rivojlanishiga ko'ra uning 3 xil turi mavjud:

Mexanik taxistoskoplar: Ilk bor 1859-yilda nemis fiziologi [A.W. Volkmann](#) tomonidan taklif etilgan.

Mashhurlikdan biri **Vilgelm Vundt (Wilhelm Wundt)** tomonidan mukammallashtirilgan "gilatina" yoki tushuvchi parda (drop-shutter) mexanizmli turi bo'lib, unda yuqoridan pastga tushayotgan pardaning "oynasi" stimulli kartochka ustidan o'tayotganda tasvir soniyaning kichik qismida ko'rinib o'tgan.

Elektromexanik va Optik taxistoskoplar: Fotoapparat obbyektiv kabi ishlaydigan markaziy obturatorli parda tizimlari yoki yorug'lik manbaini (chiroqning) tez yonib-o'chishi (stroboskopik effekt) yordamida tasvirni qisqa muddatga proeksiyalovchi qurilmalar.

Kompyuterlashtirilgan (Raqamli) taxistoskoplar: Bugungi kunda apparat ko'rinishidagi qurilmalar o'rnini monitorlar va maxsus dasturiy ta'minotlar egallagan. Ular tasvirni monitorda **1 millisekund (0.001 soniya)** kabi o'ta aniq va qisqa vaqtga chaqnatib o'chirish imkonini beradi.

Serial Incrementation Weight Set

Serial Incrementation Weight Set (original to'g'ri nomi: *Serial Incremental / Discrimination Weight Set* — Ketma-ket ortib boruvchi vazn tanlash to'plami) — bu eksperimental psixologiya va psixofiziologiya laboratoriyalarida insonning **kinestetik (mushak-bo'g'im) sezgirlikni hamda vazn farqlash chegarasini** o'rganish uchun mo'ljallangan klassik asboblarning to'plamidir

Mirror Drawing Apparatus (Oynali chizish apparati)

Mirror Drawing Apparatus

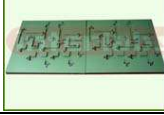
(Oynali chizish apparati / ko'zguli chizish qurilmasi) — bu eksperimental psixologiyada insonning ko'rish-motor koordinatsiyasini (visual-motor coordination), yangi sensor-motor ko'nikmalarni o'rganish va o'zlashtirish tezligini (motor learning) hamda stressga chidamliligini tadqiq qilish uchun qo'llaniladigan klassik laboratoriya asbobidir.

Ilk bor 1910-yilda psixolog Daniel Starch tomonidan taklif etilgan ushbu apparat, bugungi kunda ham neyropsixologiya va ta'lim psixologiyasida eng ko'p qo'llaniladigan vositalardan biri hisoblanadi.

MC-Dougal Disc

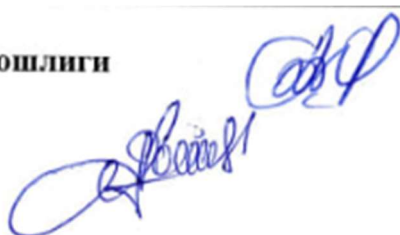

Mullar Layer Apparatus Mullar qatlami apparati

	
Memory Drum(xotira baraban)	
	
Finger Dextinite Board (Barmoq deksitiniti taxtasi)	
	
Two Hand Co-ordination Click to Enlarge	
	
Bhul Bhulamani	
	
EMS (miostimulyator)	
	

Ишлар бошкармаси бошлиғи

Бош бухгалтер

Б.Эшонкулов

Ж.Туракулов